

[Formanden]

Medlemmer af folketinget Hans Hækkerup (S), Lasse Budtz (S), Helle Degn (S), Qvist Jørgensen (S), Kelm-Hansen (S), Lyketoft (S) og Robert Pedersen (S) har meddelt mig, at de ønsker til udenrigsministeren at stille følgende:

Forespørgsel.

»Hvad kan udenrigsministeren oplyse om situationen i Mellemamerika, og hvilke initiativer agter regeringen at tage for at støtte Contadoragruppens fredsbestræbelser samt for at bistå Nicaragua med at afhjælpe følgerne af USAs intervention?«

(Forespørgsel nr. F 6).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Socialministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Jeg tillader mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om delpension.

(Lovforslag nr. L 26).

Forslag til lov om ændring af lov om den sociale pensionsfond. (Ændring som følge af indførelse af delpension).

(Lovforslag nr. L 27).

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Ændringer som følge af indførelse af delpension).

(Lovforslag nr. L 28).

Forslaget om delpension er en genfremsættelse, mens forslagene om henholdsvis den sociale pensionsfond og sygedagpenge indeholder ændringer, der er en følge af delpensionsforslaget.

Som jeg nævnte ved fremsættelsen af delpensionsforslaget den 8. maj 1985, må det anses som et af de vigtigste fremskridt i adskillige år på pensionsområdet.

Det foreliggende forslag svarer til det tidligere fremsatte med enkelte redaktionelle ændringer.

Det nuværende pensionssystem er for stift. Det er i dag muligt inden for rammerne af pensions- og efterlønssystemet for personer mellem 60 og 67 år at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet, men tilbagetrækningen er i givet fald normalt fuldstændig, så overgangen til pensionisttilværelsen bliver meget brat.

Med en delpensionsordning skabes en mulighed for at kombinere deltidsbeskæftigelse med delpension, således at forholdene de sidste år før den egentlige pensionering kan blive mere tilfredsstillende såvel arbejdsmæssigt som økonomisk.

Forslaget er fleksibelt, således at den enkelte inden for de givne rammer selv kan tilrettelægge en gradvis og smidig overgang fra arbejde til pensionering.

Baggrunden for lovforslaget er pensionsudvalgets betænkning om bl.a. delpension.

I min gennemgang af forslaget vil jeg koncentrere mig om forslagets hovedprincipper og i øvrigt henvise til forslagets bemærkninger, der udførligt omtaler delpensionsordningens administration m.v.

Hovedprincipperne i lovforslaget er følgende:

- Delpension kan udbetales til lønmodtagere og personer med anden erhvervsindtægt end lønindtægt (selvstændige) i alderen 60–67 år.
- For selvstændige fastsættes nærmere regler om adgangskriterier samt om arbejdstidsfastsættelse og indtægtsopgørelse før og efter overgang til delpension.
- For lønmodtagere kræves længerevarende forudgående medlemskab af ATP-ordningen.
- Arbejdstiden skal nedsættes med mindst 25 pct.
- Den pågældende lønmodtager skal have deltidsjob efter aftale med sin arbejdsgiver.
- Arbejdstiden skal efter nedsættelsen være mindst 15 timer og højst 30 timer ugentlig.
- Delpensionsydelsen beregnes ud fra det maksimale årlige sygedagpengebeløb, dvs. 104.416 kr., og reguleres som dette.
- Delpensionsydelsen fastsættes i forhold til arbejdstidsnedsættelsen, dvs. et fast beløb for hver time, arbejdstiden sættes ned.
- Delpensionsydelsen aftrappes efter samme princip som efterlønnen.

Som det fremgår, er både lønmodtagere og selvstændige omfattet af forslaget. De hensyn, der ligger bag ordningen, er de samme for begge grupper.

I anden sammenhæng, f.eks. med hensyn til sygedagpenge og med hensyn til arbejdsløshedsforsikring, er de to grupper begge omfattet, og regeringen har lagt vægt på, at også

[Socialministeren]

de selvstændige skal have mulighed for at gå på delpension.

De selvstændiges deltagelse er imidlertid forbundet med en række problemer, der hovedsagelig er af teknisk art. De almindelige betingelser for at få delpension må derfor fraviges i et vist omfang.

Arbejdet med sådanne tekniske tilpasninger vedrørende adgangskriterier og fastsættelse af arbejdstid og indtægt er i gang. Der bygges bl.a. på de svenske erfaringer, og de selvstændige erhvervsdrivendes organisationer er inddraget i arbejdet.

Det er en betingelse for ydelse af delpension, at den pågældende kan sætte sin arbejdstid ned. Ikke alle lønmodtagere har i dag adgang til deltidsbeskæftigelse, men en række overenskomster på det private arbejdsmarked åbner mulighed herfor. I den offentlige sektor vil der normalt være adgang til deltidsbeskæftigelse.

Det er regeringens opfattelse, at løsningen af dette spørgsmål må overlades til arbejdsmarkedets parter, men det henstilles kraftigt, at parterne følger lovforslaget op ved at skabe en bred adgang til deltidsbeskæftigelse, således at der skabes det nødvendige udbud af deltidsjob.

Hvis parterne, virksomhederne og de ansatte virkelig prøver at slippe fastlåsede standpunkter omkring deltidsbeskæftigelse og i stedet går konstruktivt ind i dette arbejde, er det min overbevisning, at man kan finde frem til funktioner, der kvalitativt og kvantitativt passer til deltidsordninger, således at vi kan få de nødvendige deltidsjob frem.

Der er således i høj grad tale om at overlade et ansvar og dermed en udfordring til parterne. Jeg håber og tror, at der med de vide rammer, forslaget indeholder, vil være gode muligheder for at nå frem til ordninger, som ældre medarbejdere vil føle sig trygge ved at tilslutte sig.

Derfor har jeg også lagt vægt på, at forslaget er fleksibelt, og der er således givet adgang til, at den enkelte kan tilrettelægge arbejdstiden over en periode, som dette måtte passe bedst.

Det kan f.eks. være som en daglig arbejdstidsnedsættelse eller fordeling af arbejdstiden på enkelte hele dage.

For så vidt angår fastsættelsen af delpensionsbeløbet og beregningen af delpensionsy-

delsen henvises til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Jeg skal her blot fremhæve, at det har været afgørende at skabe økonomisk kontinuitet for den gruppe, der her er tale om. Det er baggrunden for at foreslå, at delpensionsydelsen beregnes på grundlag af et basisbeløb svarende til sygedagpengenes højeste beløb. Den faktisk udbetalte ydelse udgør samme procentdel af basisbeløbet, som arbejdstiden nedsættes i forhold til fuld normal arbejdstid, som 1. januar 1987 vil være 39 timer ugentlig. Herved opnås dels, at delpensionen sammen med den resterende arbejdsindtægt bliver større end ydelsen ved fuld tilbage-trækning, dvs. efterlønnen, dels at der finder en nedgang sted i forhold til indtjeningen ved den hidtidige arbejdsindsats.

Da formålet med en delpensionsordning også er at sikre en gradvis overgang til pensionisttilværelsen, foreslås det tillige, at delpensionen aftrappes over perioden.

Bortset fra, at ydelsen begrænses til 90 pct. af forskellen mellem den hidtidige arbejdsindtægt og den nedsatte arbejdsindtægt efter overgangen, foreslås det, at delpensionen fastsættes uafhængigt af indkomsten, dvs. med samme beløb til alle, kun afhængigt af omfanget af arbejdstidsnedsættelsen.

Anden indkomst ses der i forslaget bort fra. For pensionsordningerne gælder som regel, at de er betinget af erhvervsophør, eller at udbetalingerne kan udskydes. En nedsættelse af delpensionen i disse tilfælde ville derfor ramme tilfældigt og kun i ganske få tilfælde.

Delpensionsordningen skal være fleksibel og åben og skal kunne imødekomme den enkeltes særlige ønsker og behov. Tilslutning til ordningen foreslås at kunne ske på et hvilket som helst tidspunkt inden for 60-67 års perioden og således, at delpension fra tilslutningstidspunktet udbetales med satsen for 1. trin. Det undgås herved, at der lægges unødige bindinger på den enkeltes muligheder for og ønsker om pensioneringstidspunktet.

Det er derfor efter forslaget muligt at gå på delpension efter i en periode at have været på efterløn, ligesom der er åbnet mulighed for at forlade ordningen i en periode og genindtræde på et senere tidspunkt. Sidstnævnte mulighed har givet anledning til en vis kritik, og jeg er indstillet på en nærmere

[Socialministeren]

drøftelse af, hvordan det sikres, at der ikke finder misbrug sted.

Et andet punkt, jeg især mener bør overvejes under lovforslagets behandling, er spørgsmålet om fastsættelse og efterregulering af delpensionen. Her er det mit udgangspunkt, at efterreguleringssituationerne på den ene side bør begrænses mest muligt, men at det på den anden side også er vigtigt at begrænse mulighederne for bevidst omgåelse af reglerne. Der er efter min opfattelse tale om en balancegang, og jeg er derfor også på dette punkt indstillet på særlig indgående overvejelser.

Forslaget forudsætter, at der i øvrigt sker ændringer i anden lovgivning. I det følgende omtales ændringerne, der foreslås i lov om den sociale pensionsfond og i lov om dagpenge under sygdom eller fødsel.

Da delpensionsordningen er forudsat finansieret af midler fra den sociale pensionsfond, mens ordningen i forhold til anden lovgivning ikke sidestilles med førtids- eller folkepension, foreslås ændringen af lov om den sociale pensionsfond, således at delpensionen udtrykkeligt nævnes i denne lov.

Med den foreslåede ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel sikres det, at delpensionister under sygdom kan få dagpenge til erstatning for den bortfaldne lønindtægt.

Endvidere sikres det, at den pågældende, når delpensionen bortfalder efter en sammenhængende sygeperiode på mere end 13 uger, kan få dagpenge beregnet på grundlag af lønindtægten for deltidsarbejdet og den bortfaldne delpension.

Med disse bemærkninger og med håbet om en lige så positiv drøftelse, som når folketinget tidligere har haft pensionsreformer til debat, skal jeg anbefale lovforslagene til tingets velvillige behandling.

Boligministeren (Bollmann):

Hermed tillader jeg mig for folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri. (Kvoter for 1986, byggeskadefond, ændret finansiering af byggeskader, ændret finansiering af ungdomsboliger m.v.).

(Lovforslag nr. L 29).

Forslaget er i al væsentlighed en genfremsættelse af L 184, som blev fremsat den 20.

februar 1985, og som var til 1. behandling den 27. februar 1985. Således er forslag om kvoter for 1986, indførelse af en byggeskadefond omfattende byggeri med tilsagn efter 30. juni 1986, indførelse af en kvalitetssikrings- og ansvarsreform samt ændringer for så vidt angår rammebeløbet uændrede. Jeg skal derfor henvise dels til min tidligere fremsættelse, dels til lovforslagets bemærkninger for så vidt angår disse emner.

I forhold til L 184 er der imidlertid foretaget visse ændringer og nytilløjelser, hvoraf jeg kort skal omtale de væsentligste.

Som noget nyt foreslås, at der indføres en generel adgang for boligministeren til at overføre eventuelle uudnyttede dele af kvoten for alle typer støttet byggeri til det følgende finansår.

Baggrunden herfor er dobbelt. For det første vil en sådan overførselsadgang øge mulighederne for bedre at tilpasse aktiviteten i det støttede byggeri til beskæftigelse og aktivitet i byggesektoren i øvrigt, herunder bl.a. også til den regionale beskæftigelsessituation. For det andet vil en overførselsadgang indebære en mere hensigtsmæssig planlægning af tilsagns-givningen.

I forbindelse med støtte til miljøforbedrende foranstaltninger i det almennyttige byggeri har det ifølge loven hidtil været sådan, at kun 10 mill. kr. ud af lånerammen på 40 mill. kr. kunne bruges til miljøforbedrende foranstaltninger. De øvrige 30 mill. kr. skulle bruges til ombygning af større lejligheder.

Denne begrænsning foreslås ophævet, således at der inden for de givne rammer ikke fremover sættes maksimum på statsstøttemuligheden for de forskellige aktiviteter.

Dette forslag skyldes bl.a. den lov, som i foråret blev vedtaget om problemerne i de samspilsramte bebyggelser, idet begrænsningen ville kunne stille sig hindrende i vejen for de løsningsforslag, som boligselskaber og kommuner i fællesskab måtte anse for de mest hensigtsmæssige og virkningsfulde til at løse eventuelle udlejningsproblemer i de konkrete bebyggelser.

I forbindelse med ansvarsreformen er der siden fremsættelsen af L 184 opnået enighed med leverandørorganisationerne om en ordning, som der er redegjort for i byggestyrelsens »redegørelse om leverandøransvar« fra maj 1985. Der er således opnået enighed om at ændre leverandørens ansvarsperiode fra 1